

29 маусым күні өткен кезекті ректорат отырысында алдымен мінбеге оқытушы-профессорлар құрамы, кафедралар мен факультеттер рейтингісінің соңғы нәтижелерінен хабардар ету үшін бірінші проректор Мұхамбетқали Мырзабайұлы Бүркітбаев шықты.

Салиқалы қызмет – сапалы білім

2014-2015 оқу жылының қорытындысы бойынша заң факультеті үздік шықты. Екінші орында халықаралық қатынастар факультеті болса, үшінші орынға журналистика факультеті шықты. Жалпы рейтинг бойынша өткен жылмен салыстырғанда да факультеттердің есептік көрсеткіштері өсіп келеді.

Ал оқытушы-профессорлар құрамының индикативті жоспардың ғылыми-зерттеу, оқу-әдістемелік және әлеуметтік тәрбие жұмыстары бойынша шекті көрсеткіштерін орындау барысын ғылыми-инновациялық жұмыс жөніндегі проректор Тілекқабыл Сәбитұлы Рамазанов, оқу ісі жөніндегі проректор Дархан Жұмақанұлы Ахмет-Заки, әлеуметтік даму жөніндегі проректор Шолпан Ерболқызы Жаманбалаева талдап көрсетті. Олар өз баяндамаларында индикативті жоспарды орындау жауапкершілігі барлық факультеттерге жүктелген міндет екендігін айта отырып, әрбір кафедраның атқарып жатқан жұмыстары талапқа сай бақыланғанын хабарлады.

Жалғасы 2-бетте

ЖАЗҒЫ МЕКТЕП ЖАҢА МЕДИАҒА АРНАЛДЫ

Журналистика факультетінде 22-26 маусым аралығында «XXI ғасырдағы қазіргі заманғы бұқаралық коммуникация» атты I Халықаралық жазғы мектеп болып өтті. Жазғы мектепке тек ҚазҰУ студенттері ғана емес, Якутияның Саха университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті, Шәкәрім атындағы Семей мемлекеттік университетінің белсенді студенттері қатысты.

Аталмыш шараның шымылдығын ашқан факультет деканы Сағатбек Медеубек қатысушыларға ҚазҰУ жетістіктері жайлы айтып, сәттілік тіледі. Ал шара ұйымдастырушылары – декан орынбасары Қарлыға Мысаева мен профессор Сәуле Барлыбаева кино, телевидение және пиар саласының мамандарымен кездесу студенттерге үлкен тәжірибе екендігін атап өтті.

Жалғасы 2-бетте

ТУҒАН КҮНІҢМЕН, АСТАНА!

Еуразия кіндігіндегі қазақтың елордасы биыл 17 жасқа толады. Жыл өткен сайын өсіп келе жатқан бас қала - Астана бүгінде әлем халқы көз тіккен әсем қалаға, алты алаштың көз қуанышына айналды.

Досжан Балабекұлының фотосы

1998 жылы 10 шілдеде тәуелсіз Қазақстанның жаңа елордасы — Астананың халықаралық тұсауы кеселген болатын. Ұлт көшбасшысы алғаш рет елорданы Алматыдан Астанаға көшіру мәселесін 1992 жылы көтеріп, 1997 жылы 10 желтоқсанда Астананы Қазақстанның астанасы деп жариялады.

Күні кеше ғана аяғын тәй-тәй басқан жас мемлекет бүгінде еңсесін тіктеп, тұтқасы берік ел болды. Ал тәуелсіз мемлекеттің қасиетті ордасы — ару қала Астана оның бойтұмары десек артық айтқандық емес. Данқы асқақтаған сұлу қаланың келбеті де көз сүйсінтеді. Ерке Есіл бойындағы қаланы бейне әлемдік деңгейдегі архитектуралық әсем ғимараттардың аланы ма дерсің. Олай деуге себеп те жоқ емес. Елордамызда «EXPO-2017» жобасы өтетіндіктен, құрылыс нысандарына ерекше көңіл бөлінуде. Әлемдік деңгейдегі бұл көрмеге шетелден 5 миллион турист келеді деп күтілуде. «Болашақ энергиясы» тақырыбын арқау еткен «EXPO-2017» көрме кешенін толығымен жаңартылатын энергия көздерімен қамтамасыз ету жүзеге асырылуда. Бұл мақсатта Астанада салынып жатқан күн батереялары зауыты мен Ерейментауда салынған жел станциясының көп көмегі тиері сөзсіз. Экономикалық әрі экологиялық тұрғыдағы аса құнды жобаның елдегі баламалы энергетиканың анағұрлым қарқынды дамуына оң ықпал етуі тиіс.

Планетаның 150-ден астам елі қатысатын осы әлемдік оқиғаға дайындық үлкен қарқынмен жүргізіліп жатыр.

Ғасырлар тоғысында елорданы көшіріп, жаңа астана салуда Елбасының еңбегі орасан зор. Халқы сенген, халқының сенімін ақтай білген Елбасының іскерлігін ел біледі. Оның сарабал саясатының арқасында Астана Қазақстанның инно-вациялық жүрегіне айналды. Астана ұлттық дамудың қуатты локомотиві ретінде бүгінде халық пен билік бірлігінің нышаны болып отыр.

Атақты ағылшын сәулетшісі Норман Фостердің «Бейбітшілік және келісім сарайы», «Хан шатыры» сынды жобалары Астананың көркіне айналып үлгерді. Ал мұнарасы 91 метр, ауқымы 5,02 гектар аймақты алып жатқан «Қазақ елі» монументі асқақтап, Астананың ажарын арттырып тұр. Бұдан бөлек «Есіл» тұрғын үй кешені, «Астана — дәуір», «Рамстор», «Парламент ғимараты», «Ғашықтар саябағы», «Думан» ойын-сауық орталығы т.б. қала келбетін айшықтай түседі.

«Мәңгілік Ел» қақпасын ашу салтанатында Елбасы Н.Ә. Назарбаев: — «Қазақта табалдырықтан биік тау жоқ» деген сөз бар, мінекей, біздің 20 жылда өткен жетістігіміздің белгісі ретінде осы қақпадан аттап, келесі мыңжылдыққа қадам басатын табалдырығымыз ретінде «Мәңгілік Ел» қақпасын орнаттық», — деген болатын. Елбасының сөзі жастардың жігерін арттырып, сенімін шыңдады. Астана — жаңа өмір, жаңа жетістіктер мен жарқын болашаққа бастайтын алтын қақпа! Өсе бер, өркендей бер, бас қала!

Жұлдыз ӘБІЛ

БҮГІНГІ САНДА:

КРЕПКИЕ
СВЯЗИ

2-стр.

БҮГІНГІ САНДА:

ҒЫЛЫММЕН АЙНАЛЫСУ
ҮШІН ЕҢ АЛДЫМЕН
ТАБАНДЫЛЫҚ КЕРЕК

4-бет

БҮГІНГІ САНДА:

БОЛЬШОЕ
ПУТЕШЕСТВИЕ
ОДНОГО ДНЯ

5-стр.

Состоялась встреча ректора КазНУ, академика Г. Мутанова с Генеральным Консулом Исламской Республики Афганистан (ИРА) в г.Алматы Сайдом Мойенуддини Мойеном.

КРЕПКИЕ СВЯЗИ

Основной темой беседы стало обсуждение результатов программы предоставления образовательных грантов для афганских студентов. Ректор университета Г.Мутанов рассказал гостю о достижениях вуза, целях и задачах, которые ставит перед собой КазНУ. Также он отметил афганских студентов, проходящих обучение в университете. «Сейчас в КазНУ обучаются 27 студентов ИРА по программам бакалавриата и магистратуры. Они — очень способные ребята, быстро адаптировались в Казахстане, показывают хорошие результаты в учебе, участвуют в международных проектах ООН и ЮНЕСКО. Мы надеемся на расширение академических связей с вашей страной, а именно установление прямого контакта с вузами Афганистана», — сказал он.

В ходе встречи, Сайд Мойенуддини Мойен выразил благодарность ректору казахстанского за прием и отметил успешность казахстанско-афганского проекта по обучению афганских студентов в Казахстане. «Хочу поблагодарить коллектив КазНУ и правительство вашей республики за предоставление нашей молодежи возможности получить качественное образование. Вашими преподавателями выпущены более 800 студентов из факультета довузовского образования. У студентов, вернувшихся в Афганистан, очень хорошие впечатления

о вашей стране и о времени проведенном в КазНУ», — сказал гость. Он также выразил надежду на то, что данная программа будет продолжена. Завершая встречу, Г.Мутанов поддержал предложение афганского дипломата и подчеркнул важность подведения результатов и итогов

образовательной программы. Стороны обменялись памятными подарками и сувенирами.

Следует отметить, что 13 ноября 2009 г. было ратифицировано соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством ИРА о сотрудничестве в области образования. В результате подписанного соглашения КазНУ, начал осуществлять приём студентов из ИРА. С 2010 по настоящее время в довузовском факультете КазНУ прошли обучение более 600 молодых людей, включая 179 студентов текущего года по трем направлениям: колледж, бакалавр и магистратура.

Афганские студенты не только показывают хорошие результаты в учебе, но и активно участвуют в культурной и образовательной жизни университета. К примеру, студент 4-го курса факультета журналистики Саид Семим играет одну из главных ролей в телевизионном проекте “Соседи с нашей улицы” на телеканале “Хабар”. Ахмад Вали — студент 4-го курса факультета международных отношений занимается волонтерской работой, участвует в образовательной программе MDP Global Classroom, проводимой совместно с Колумбийским Университетом (США).

Рустем АБРАЕВ

Жалғасы. Басы 1-бетте

ЖАЗҒЫ МЕКТЕП ЖАҢА МЕДИАҒА АРНАЛДЫ

Бірінші дәрісте «Жаңа медиа» тақырыбымен шеберлік сағатын өткізген пиар маманы Владимир Павленко қазір журналистикада жаңа медианың жылдан жылға қарыштап дамып келе жатқандығын, БАҚ өкілдерінің соңғы уақытта осыған көңіл бөліп, келешекте жаңа медиа тек қана ақпарат ағынымен шектелмей, медиа-бизнес көзіне айналатындығын жеткізді.

Келесі күні «Телевидение, кино және пиар» жөнінде шеберлік сағатын драматург, сценарист Нұрлан Санжар өткізді. Ол студенттерге драматургия жанрын білу қажеттігін айтты. Сондай-ақ өзінің осы жанрда жазған «Творческая мастерская» және «Ангелочек» атты кітаптарын көрсетіп, оқып шығуға кеңес берді. Кездесу соңында өзінің шәкірті түсірген Нью-Йорк қаласында жүлдеге ие болған «Көке» атты қысқа метражды фильмін көрсетті.

Сонымен қатар «Радио және деректі ТВ» атты шеберлік сағатын өткізген редактор, радио журналист Любовь Панова, режиссер-оператор Болат Нүсіпбеков теле-радио саласының қыр-сырын жіті түсіндіріп, өзіндік құпияларымен бөлісті. Любовь Панова радио саласында қалай еңбек етіп, білікті маман болу жолдарын өз тәжірибесі арқылы көрсетіп берді. Ал режиссер Болат Нүсіпбеков саяси репрессия құрбандарына арналған «Сага о Карлаге» атты деректі фильмін

көрсетті. Бұл фильм Қарағандыда орналасқан әйгілі «Карлаг» лагерінде азапты ғұмыр кешкен атақты қайраткер тұлғалар мен қарапайым адамдардың қайғылы хикаяларын арқау еткен.

Жазғы мектеп барысында қонақ студенттерге арнап телестудия және радиостудияға, «Қазақ университеті» газеті мен «Қазақ университеті» баспасына, «Керемет» студенттерге

қызмет көрсету кешеніне экскурсия жұмысы ұйымдастырылды.

Бес күнге созылған шара соңында қатысушыларға арнайы сертификаттар табысталып, студенттер алдағы уақытта да жинаған тәжірибесімен бөлісетін осындай шеберлік сағаттары өз жалғасын тапса деген пікірлерін жеткізді.

Өз тілшімізден

РЕКТОРАТ

Жалғасы. Басы 1-бетте

Салиқалы қызмет - сапалы білім

Биыл оқытушы-профессорлар құрамы өткен жылмен салыстырғанда әлдеқайда жоғары көрсеткішке қол жеткізген.

Жыл сайын еліміздегі бірегей оқу орнының құрамы сапалы қызмет етіп, салиқалы білім беретін ұстаздармен толысуда. Өйткені, ҚазҰУ білім беру, ғылым, халықаралық және өзге де салаларда үлкен дербестікке ие. Университет ғаламдық өрістеу дәуірінде кемел келешектің тізгінін ұстар жас ұрпақтың сапалы білім алуы үшін барлық жағдайды жасап отыр. Жас өнертапқыштар мен ғалымдардың мол тәжірибе жинақтауына қаржы бөлуі, ауқымды жобаларға қолдау көрсетуі ғылымға серпін берер фактор болып табылады. Бұл Елбасы Жолдауында айтылған «елді индустрияландыру жоспары білікті отандық кадрларды даярлаумен байланыстырылатын болады» деген салмақты ойға саяды. Бәсекеге қабілетті отыз елдің көшіне бет түзеген тәуелсіз мемлекеттің белді оқу орны қашанда озық ойлы, бәсекеге қабілетті кадрларды даярлайтыны анық.

Жұлдыз ӘБІЛ

НОВЫЕ РАЗРАБОТКИ В СФЕРЕ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ

Прошло очередное заседание научного семинара кафедры социологии и социальной работы, посвященное обсуждению медицинских аспектов социальной работы.

В качестве эксперта научного семинара был приглашен лауреат государственной премии, заслуженный деятель РК, Академик Российской академии медицинских наук и Национальной Академии наук РК, Президент Казахской академии питания, доктор медицинских наук, профессор Т.Шарманов. Он является лауреатом независимой премии «Платиновый Тарлан» и Фонда ВОЗ им.Леона Бернарда, также 12 лет проработал Министром здравоохранения Казахской ССР. Т.Шарманов — основатель научной школы нутрициологов в Казахстане.

Цель семинара — показать, как Казахстанская медицина реализуется на практике социальной работы, и вооружить преподавателей новыми методами обучения. Участники мероприятия отметили, что каждый врач является социальным работником, однако не каждый социальный работник — врачом. Тем не менее социальный работник должен быть клиницистом, помогать больным. Сейчас медицина становится ближе к жизни, обществу. Создается новая наука — социология медицины. 100 конкретных шагов для реализации пяти реформ, определенных Главой государства,

затрагивают и проблему дальнейшего совершенствования социальной работы как науки.

На семинаре было отмечено, что для успешной реализации клинической функции социального работника необходим высокопрофессиональный государственный аппарат, который формируется на жестких принципах меритократии, власти компетентных людей. Многие социальные работники в этом направлении проводят конференции и обучающие семинары.

Социальные работники могут вести работу по развитию геронтологии, и гериатрии, а также социальную работу, которая изучает профилактику заболеваний людей пожилого и старческого возраста. Кроме того, планируется сделать акцент на усиление социальной работы среди детей.

Сейчас разрабатываются новые идеи и подходы с учетом мирового опыта в целях их практического внедрения на всех уровнях оказания помощи социальных работников. Чтобы всегда быть на переднем плане современной социальной работы, нужно уметь

правильно пользоваться научными знаниями, а лучше всего — непосредственно участвовать в научных исследованиях и уметь передавать эти знания. Иными словами, в идеале современный специалист-медик и социальный работник должны обладать тремя ключевыми качествами — быть клиницистом, ученым и педагогом. Бывая на практике, социальные работники ощущают, что они ежедневно сталкиваются с решением вопросов жизни и смерти. В палатах интенсивной терапии современных клиник пациент ежедневно подвергается в среднем 175 медицинским манипуляциям — от обычных уколов до установки подключичных катетеров и отсасывания жидкостей из легких, и каждая из них сопровождается определенным риском. Все это требует конкретной помощи, интенсивного ухода и высочайшей точности и аккуратности в проведении медицинских манипуляций.

В своей работе образовательные организации ориентируются на лучшие вузы. Наш университет перешел на принципы Болонской конференции. Они включают в себя кредитные технологии, образование для роста личности и др. Была разработана модель профессиональной компетентности выпускника, включающая пять основных компетенций, важных именно для социального работника — знания, практические навыки, коммуникативные навыки, правовой компонент и непрерывность образования.

Таким образом, эффективная реализация политики государства в области образования социальной работы в рамках программного документа «100 конкретных шагов» позволит вузам достичь поэтапного развития академической самостоятельности, усилить интеграцию образования, клиники, науки и социальной работы. В заключение мероприятия заведующий кафедрой социологии и социальной работы профессор Г. Абдирайымова поблагодарила академика Т. Шарманова за ценные идеи и рекомендации.

К. БИЕКЕНОВ,
профессор кафедры
социологии и социальной работы

Математики «Ғылымдар патшасы» дегенімен, математиктер ғылымдағы ерен еңбегі үшін жыл сайын берілетін Нобель сыйлығының лауреаты бола алмайтыны белгілі. Бұл олқылықтың орнын толтырған канадалық математик Джон Чарльз Филдс болды.

Математика саласының марапаттары

Ол 1936 жылы осы саладағы еңбегі үшін Филдс медалі мен сыйақысын алған болатын. 1923 жылдан бастап Филдс Халықаралық математика конгресінің төрағасы болып тағайындалды. Осыдан кейін ол математика саласында еңбек етушілерді конгресте алтын медальмен марапаттау туралы ұсыныс енгізген еді. Филдс сыйлығы 4 жылда бір рет, 40 жасқа дейінгі математиктерге беріледі. Филдс өз байлығының көп бөлігін Халықаралық математика одағының (IMU) қорына қалдырды.

Сондай-ақ 2002 жылы норвегиялық математик Хенрик Абельдің туғанына 200 жыл толуына байланысты Норвегия мемлекеті Абель сыйақысымен математика саласындағы елеулі еңбектері үшін математиктерді марапаттауды ұйғарды. Содан бері жыл сайын Абель сыйақысы талмай еңбек еткен мамандарға ғана табысталады. Бұл сыйлықты кейде «математиктер үшін Нобель сыйлығы» деп те атайды.

Осы ретте жастарға қарата айтарым, біздің әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті өзінің 80 жылдық мерейтойын атап өтті. Осы жылдар ішінде қазақ білімінің кара шаңырағы — университетімізден каншама түлектер ұшып шығып, өмірге жолдама алды. Ел Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Жолдауында айтылған «Екінші және одан кейінгі бесжылдықтарда мобильді, мультимедиялық, нано және ғарыштық технологиялар, робот техникасы, гендік инженерия салаларын, болашақтың энергиясын іздеу мен ашудың негізін салған жөн» деген қағидаларын жүзеге асыратын ұрпақ жастар, сіздер боласыздар. Оның ішінде механика-математика факультетінің түлектері тәуелсіз еліміз үшін, болашақ үшін, қиындығы мен қызығы қатар жүретін математика ғылымы үшін аянбай еңбек етіп, көп ізденеді деп сенемін! Сіздердің араларыңызда киелі қазақ халқының рухын аспанға көтеріп, әлемге танытатын болашақ Филдс сыйлығының лауреаты, Абель сыйлығының иегері шығатыны да сөзсіз.

Г.Е. АБДУАХИТОВА,
іргелі математика
кафедрасының доценті

ЧТО ТАКОЕ ИНТЕРНЕТ-ЗАВИСИМОСТЬ?

Кафедрой общей и этнической психологии факультета философии и политологии был проведен научно-практический семинар «Профилактика интернет-зависимости и развитие волевой саморегуляции молодежи». Мероприятие было организовано совместно с республиканским научно-практическим центром «Дарын» при МОН РК для обсуждения актуальной проблемы интернет-зависимости и психологического здоровья нации.

В работе семинара приняли участие около 70 человек, среди которых были преподаватели школ, психологи, учителя информатики, методисты и студенты. Участники семинара съехались из различных регионов и городов Казахстана: Астаны, Караганды, Усть-Каменогорска, Дзезгазгана, Павлодара, Семей, Чимкента, Тараза, Актау, Талдыкоргана и др.

Семинар открыл с приветственным словом директор ИПК КАЗНУ Б. Шайкенов, а провели его ведущие ученые и профессора, а также высокопрофессиональные психологи-тренеры кафедры общей и этнической психологии КазНУ. В рамках семинара участники познакомились с современными научными исследованиями по данной

проблеме на двух языках, а также с практическими методами по коррекции интернет-зависимости. Большая часть семинара была проведена в виде тренинга по профилактике и психокоррекции отклоняющихся форм поведения молодежи.

Участники мероприятия выразили желание о дальнейшем проведении подобных мероприятий по оздоровлению психологического здоровья. В рамках семинара гости посетили музей КазНУ, познакомились с факультетами и кампусом университета.

Кафедра общей и этнической психологии

ҚазҰУ медициналық орталығында Ёнсе университетінің Каннам Северанс клиникасымен бірге қайырымдылық акциясы өтті

“ҒЫЛЫММЕН АЙНАЛЫСУ ҮШІН ЕҢ АЛДЫМЕН ТАБАНДЫЛЫҚ КЕРЕК”

Химия факультетінің түлегі В.В. Хуторянский бүгінде Ұлыбританияда еңбек етуде. Қазіргі таңда химия саласында әлемдік беделге ие болған ғалым жақында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың химия және химиялық технология факультетінде болып, студенттерге арнап дәріс оқыды, өз тәжірибесімен бөлісті. Зор табысқа жеткен жас ғалымды әңгімеге тартқан едік.

- **Виталий Викторович, химия ғылымына деген қызығушылығыңыз алғаш қалай басталған еді?**

- Мен Алматы қаласындағы №134 мектеп-гимназиясында оқыдым. Мектепте химия пәнінен О.В. Семенченко деген ғажап ұстаз сабақ беретін. Оқушылардың дені қиын сабақ деп есептеп, онша көңіл бөле бермейтін химия пәнін ол кісінің жақсы түсіндіріп, қызықты өткізетіні соншалықты, осы пәнге ерекше қызығатын болдым. Тіпті, сол кездері өзіміз тұратын пәтеріміздің жуынатын бөлмесін химиялық зертханаға айналдырып алғаным да есімде. Сол жерде жиі-жиі түрлі химиялық тәжірибелер жасайтынмын.

- **Ендеше, химия факультетін ойланбай таңдаған болдыңыз ғой.**

- Иә, сол кездің өзінде болашақта үлкен химик боламын деп армандайтынмын. «Әлемнің ұлы химиктері» деген кітабымды жата-жастана оқитынмын.

- **Сіздің осындай үлкен табыстарға қолжеткізуіңізде ҚазҰУ-дағы ұстаздарыңыздың рөлі қандай?**

- Әрине, не нәрсенің де жақсы болмағы іргетасынан ғой. Университеттің бірінші курсында оқып жүргенде ең қиын деп есептелетін тақырып — Менделеевтің периодтық жүйесін х.ғ.д., профессор Ғалия Сапағазықызы Қуанышева жүргізді. Ол кісі дәрістерін логикалық жағынан онтайлы құратындықтан, студенттер сабақты жеңіл игеріп, есіне жақсы сақтап қалатын. Сонымен бірге үшінші курста физикалық химия пәнінен дәріс берген Әлия Қапанқызы Оспанованың жүйелі құрылған дәрістері мен семинарлары да өте қызықты болатын. Өйткені ұстазымыз сабақты әр студенттің санасына кіретіндей етіп ынты-шынтысымен түсіндіретін еді. Органикалық химиядан дәріс берген Бушнева Наталья Алексееваның және ғылыми зерттеулерді ұйымдастыру пәнін жүргізген Сарқыт Елекенұлы Құдайбергенов сынды ұстаздарымның дәрістері де қызықтылығымен студенттерді баурап алатын. Ал, кафедра меңгерушісі,

х.ғ.д., профессор Зәуре Сағиқызы Нұркеева тек талантты ұстаз ғана емес, мықты ұйымдастырушы да болды. Ол кісінің жұмысты өте жақсы ұйымдастыруының арқасында кафедрада мықты тәртіп болатын, ал тәртіп — кашанда жақсы нәтиженің кепілі. Ғылыми жұмыстар үшін өте қажетті, аса қымбат тұратын шетелдік приборлардың кафедраға әкелінуіне де Зәуре Сағиқызы үлкен еңбек сіңірді. Біздің студент кезіміздің өзінде жоғары молекулалық қосылыстар курсы бойынша жалпы практикум жақсы қойылған еді. Зәуре Сағиқызы дарынды жастарға көп қолдау көрсететін. Менің алғаш рет Польшаға тағылымдамаға баруыма да сол кісі көмектесті.

Қысқаша анықтама

Виталий Викторович Хуторянский 1975 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың химия факультеті бакалавриатын (1996 ж.) және магистратурасын (1998 ж.) үздік бітірген. 2000 жылы осында кандидаттық диссертациясын қорғаған. Оның гидрофильді полимерлер және олардың қолданылуы бойынша еңбектерін әлем мойындаған. Оған дәлел: фармацевтика мен медицина бойынша импакт факторы жоғары журналдарда 120-ға жуық ғылыми мақаласы жарық көрген. Хириш бойынша индексі — 26. Арнайы шақырумен жиырмадан астам мемлекетте болып, ғылыми баяндамалар жасаған. Journal of Pharmaceutical Sciences журналының редакциялық алқа мүшесі. Қазіргі уақытта Рейдинг фармация мектебінде (Ұлыбритания) профессор, ЖОО-дан кейін білім беру және PhD бағдарламасының директоры қызметін атқаруда. 2012 жылы «Биомедицинада қолдануға арналған материалдарды алуда қосқан үлесі үшін» Ұлыбритания химиялық индустриясының және корольдің химиялық қоғамының «McVain» медалінің лауреаты атанды.

- **Сіз қазір Ұлыбританияның Реддинг қаласында тұрып еңбек етіп жатырсыз. Әлемдегі жетекші химия мамандарына танымал болдыңыз. Жалпы, осы шетелдермен алғашқы байланысыңыз қалай басталған еді?**

- ҚазҰУ-да жұмыс істеп жүрген кезімде біздің кафедраға Польшадан Розиак атты ғалым келіп, дәріс оқыды. Сол кісінің дәрістерін тыңдағаннан кейін дүниеге көзім ашылды десем болады. Білімнің білігін жетіп жатса, әлемнің қай түкпірінде

дабатыстық жүйе сезіледі, мысалы «универ» жүйесі, дәріс оқуға ыңғайлы әртүрлі аудио-видео қондырғылар, сонымен бірге жаңадан енгізілген рейтингтік жүйе бойынша дифференцияланған қосымша төлем, осының бәрі, менің ойымша, дұрыс шешілген мәселелер.

- **Біздің студенттерімізге қандай ақыл-кеңес айтасыз**

- Ең бірінші, жұмыс барысында басымдыққа ие, маңызды мәселелерді қойып үйрену керек. Тек ұстаздары не айтар екен деп күтіп отырмай, өздігінен жұмыс істеуге дағдылану маңызды. Ал егер ғылыммен айналысамын десе, онда еңбексүйгіш, ғылыми қызығушылық, ойлау қабілеті барынша икемді болуы керек.

Тағы бір айтайын дегенім, өзін осы жерде жұмыс істеп кеткен кезбен салыстырғанда қазір студенттерге көптеген мүмкіндіктердің жасалып жатқанын байқадым. Қазір магистранттардың барлығына мемлекет есебінен шетелдегі ғылыми орталықтарда тағылымдамадан өтіп келуге толық жағдай жасалған екен. Түсіне білген адамға бұл — өте үлкен мүмкіндік. Тек магистранттар осы мүмкіндіктерді тиімді пайдалана алса екен.

- **Әңгімеңізге рақмет!**

Сұхбаттасқан Перизат ҮРКІМБАЕВА

Йога — психологиялық, рухани және физикалық практикаларды қамтитын, ежелгі Үндістанда пайда болған философиялық мектеп. Батыс, үнді ғалымдары йоганың раджа-йога, карма-йога, джнана-йога, бхакти-йога және хатха-йога сынды бағыттарынан тұратын жаттығулары адамның жүйкесін тыныштандырып, өне бойын қуаттандыратынын айтады.

Сонымен қатар, йога ұстаздары йогамен айналысу арқылы тән мен жан өзара үйлесім табатынын, еркін болуға және бірлікте болуға, өзімізді толықтай сезіну үшін тәніміз бен демімізді бақылауға, өз болмысымызды бағалауға және өз кемшіліктерімізді қабылдауға үйрететінін тілге тиек етті.

ҚазҰУ йога өнері арқылы адамның рухани дамуына, интеллектуалды және эмоциялық өсуіне, физикалық дамуына жол ашады деген пікірді алға тартып, халықаралық «Шантти» йога орталығын

Халықаралық йога күні

ашты. Өз жұмысын бастап кеткен орталық 2015 жылдың 21 маусымында «Мирас» мектебінде өткен Халықаралық йога күні мерекесінің ұйымдастырылуына

атсалысты. Мерекелік шарада йоганың алғышарттары таныстырылып, жаппай жаттығулар елімізден өзге Ресей, Франция, Италия, Үндістан сынды мемлекеттерде

бір мезгілде жүзеге асырылды. Таңсәріде «Сурья намаскар (күнге тағзым ету)» жаттығуы жасалынып, мантра (дұға) оқылды. Сондай-ақ, мерекелік шарада көрсетілген йоганың сан түрлі жаттығуларының мән-маңызы түсіндіріліп отырды. Шығыстану факультеті, Қиыр Шығыс және Оңтүстік Азия кафедрасының ұйымдастыруымен болған мерекелік шара жоғары деңгейде өтті.

Айта кетерлігі, Қиыр Шығыс және Оңтүстік Азия кафедрасында үндітану бөлімшесі жұмыс істейді. Осы бөлімше аясында келешекте ҚазҰУ-да йога жаттығуларын тұрақты өткізу көзделуде.

Дариға КӨКЕЕВА,
«Жас үндітанушылар» клубының жетекшісі, филос.ғ.к., доцент

На факультете журналистики прошла I Международная летняя школа «Современная массовая коммуникация XXI века»

Мамаш хан

Мамаш хан — Қасым ханның үлкен ұлдарының бірі және Қасым ханнан кейін тақты иеленген қазақтың бесінші ханы.

емес, үлкен ініге ауысатын. Қазақ хандығының құрылуы — тек жаңа әулеттің билікке келуі емес, сонымен бірге моңғолдарға дейінгі жергілікті халықтың билікке мұрагерлік жолмен келу дәстүрін қалпына келтіреді, яғни, жергілікті халық дәстүрі моңғолдар

енгізген дәстүрді толық жеңіп шығады.

1521 жылы хандық билікке Қасым ханның туған ұлы Мамаш келеді. Мұрагерлік дәстүр алғаш рет бұзылады. Мұрагерлік дәстүрдің бұзылуы Жәнібек хан әулетіндегі сұлтандардың қарсылықтарын туғызады. Өйткені

бұл әулетте Мамашқа қарағанда жасы үлкен тұлғалар жеткілікті болатын.

Мамаш ханның билігі қанша уақытқа созылды, басты оқиғалары қандай, хандықтың ішкі және сыртқы саяси өмірінде қандай өзгерістер болды деген сұрауларға ешбір жазба дерек жауап бермейді. Тек қана Мамаш ханның қалай қайтыс болғаны туралы қысқаша мәлімет береді.

Мамаш хан билік үшін болған күрестердің бірінде қаза болады.

«Тарихи Рашиди» авторы Мамаш ханды бір шайқаста тұншығып өлді десе, Махмуд ибн Уәли «ол бір ұрыста тапталып өлтірілді» деп жазады. Ал Хайдар Рази деген тарихшы сәл нақтырақ айтады: «... Ол бір шайқаста қару- жарағының ауырлығынан және көп тапталудан тұншығып өлді», — дейді. Мамаш хан 1522 жылы қаза табады.

Осылайша, Мамаш хан Қазақ хандығының одан әрі нығаюына үлес қоса алмай, оның «уақытша әлсіреуінің» басында тұрды.

Берекет КӘРІБАЕВ,

Қазақстан тарихы кафедрасының профессоры, т.ғ.д.

БОЛЬШОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ ОДНОГО ДНЯ

Наступило лето, а значит пришла пора пикников и походов в горы. Не остались равнодушными к свежести и зелени гор сотрудники Научной библиотеки Аль-Фараби, для которых профсоюзом «Парасат» КазНУ был организован тур выходного дня.

В ходе поездки от экскурсовода мы узнали много интересных фактов из истории г. Алматы, о местных достопримечательностях, встречавшихся по пути, событиях, проходивших по Кульжинской трассе, и так увлеклись, что не заметили того, как приехали к Исыкским курганам, где разместился государственный историко-культурный заповедник — музей «Иссык». Сотрудники музея провели интересную и познавательную экскурсию, ознакомив с историей курганов и археологическими раскопками, рассказали об экспонатах музея, в том числе и о «Золотом человеке»

и «Сарматской жрице».

После прогулки в музее под открытым небом Тургенское ущелье манило нас своими чудесными ароматами трав, прохладой реки и синевой горных вершин. Протяженность маршрута на водопад в обе стороны составляет 4 км. Маршрут проходит по тропе вдоль маленькой речушки. Этот маршрут не требует никакой специальной подготовки, его осилит как и ребенок, так и пожилой человек. По пути на водопад многих мучали вопросы «Что в этом водопаде особого?», «Почему он так притягивает к себе людей?». Но только дойдя до него, понимаешь, что он

сказочный и не достаточно будет просто описать свои ощущения, его надо увидеть. Кристаллы чистой, ледяной, сверкающей живительной влаги падают с 30-метровой высоты, ударяясь о камни, разбиваются на миллионы брызг, заряжая всех, кто прикасается к ним живительной энергией.

Дальше мы отправились на страусиную ферму, где местные экскурсоводы рассказали о том, как была основана ферма, ее создателях, интересные факты о страусах, об уходе за ними и их размножении. Возникает вопрос: «разве можно это существо назвать птицей?». Это может быть и бегающий пухлик с красивыми глазами или вообще какое-то мифическое существо с потрясающим веером вместо крыльев. А на ногах не когти, а копыта. Страусиное яйцо нельзя назвать яйцом, оно просто огромных

размеров, как бильярдный шар. Страус — птица удивительная! Еще бы посмотреть, как она развивает скорость до 60 км/ч! Также на ферме живет замечательная парочка оленей с бархатными рогами, которая, к сожалению, к нам не подошла, они лежали в тени деревьев и провожали нас ленивым царственным взглядом.

После экскурсии все желающие смогли приобрести сувениры из перьев, скорлупы и цельных страусиных яиц. Посетив объекты экскурсии, нам так не хотелось ехать домой, но говорят же: хорошего — понемножку! Так что счастливые и полные впечатлений мы отправились домой, забрав с собой хорошие воспоминания в фотографиях и «трофеях».

Л. РАФКАТОВА,

методист библиотеки Аль-Фараби

ҚазҰУ 9 -12 шілде күндері ІІІ Журналистика және коммуникация халықаралық Жазғы мектебін Қырғызстанда өткізеді

Азулы ақ шығарма

Жуырда «ҚазҰУ студенті оқуы тиіс 100 кітап» жобасы аясында филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультетінде американдық жазушы Джек Лондонның «Ақ азу» атты шығармасын талдауға арналған дөнгелек үстел болып өтті.

Шара американдық жазушының ұлағатты өмір жолы туралы мағлұматтан басталды. Қысқа ғана ғұмырында жазушының қиын-қыстау кезеңдерінің аз болмағанын айтқан студенттер Джек Лондонның талабына таңғалды. Себебі қырық жылдық ғұмырының он алты жылын әдебиетке арнаған және күніне 1000 сөз жазуды өзіне мақсат еткен жазушының талабы қайран қалдырады. Ал «Ақ азу» шығармасын студенттер тереңінен сіңіріп, психологиялық әсерін, тәрбиелік мәнін, негізгі сюжетін баяндап, қазақ әдебиетімен байланыстырды.

Осы ретте Алиев Асан шығарманың негізгі сюжетіне сүйене отырып, адам, табиғат, қоғам деген үш концепцияны құрайтынын атап өтті.

Ал Мұхаметкерім Мұхит аталмыш шығармамен коса қазақ әдебиетіндегі тақырыптас (М. Әуезов «Көксерек», Шыңғыс Айтматовтың «Жан пида», т.б.) шығармаларды салыстыра отырып, әр жазушының өзіндік стилі мен ұлттық үйлесімділігіне тоқталды.

Жазушының оқырманға жеткізгісі келген үндеуіне, тәрбиелік мәніне назар аударған студенттер өмірде кездесетін барлық жайттарды ақыл таразысына салып, кез келген жағдайда адами қалыбыннан таймау керек деген қорытындыға келді.

Кез келген жағдайда адамға бір мүмкіндік берілу қажет. Ар-ұят, қарыз, адалдық, сенім, адамдарға деген сүйіспеншілік атты асыл қасиеттер әрбір адамның бойында болуы керек.

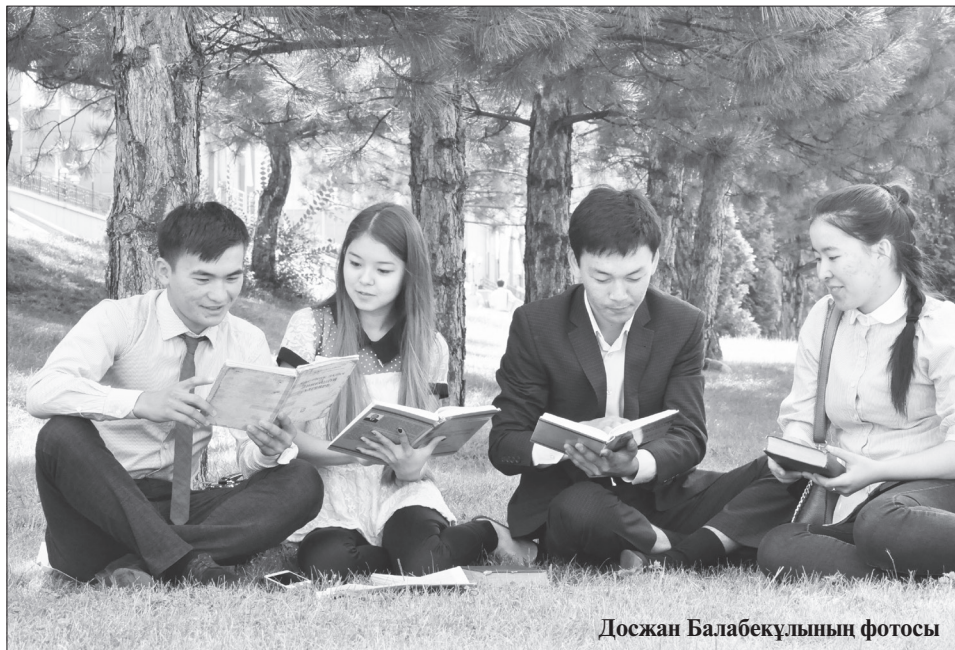
Махаббаттың құдірет күші соншалық адам өзі қолынан келмейді деген істің барлығын орындап, оны өмірге деген құштарлыққа, кенпейілділікке, ажыректілікке демеп апарады. Ақ азудың үріп кетуі, көпшіліктің жүрегін жаралап, оның бойында теренге кеткен өкпе қалдырып, ол асқындай келе жібімейтін қара тасқа айналған жүректі жібітіп, онда арнайы махаббаттың орнығуы, т.б. Алайда ондай жүректі тек шынайы махаббаттың күші ғана жеңе алады. Осылайша ақ азуды психологиялық кейіпкер ретінде танытты.

Дөнгелек үстелдің мақсаты Джек Лондонның ұлағатты өмірімен таныса отырып, өмірлік ілім беретін шығармаларын талдау болатын болса, студенттер бұл мақсатқа толығымен жетті деп айта аламыз.

Айгерім ҚЫРҒЫЗБАЕВА,
филология, әдебиеттану
және әлем тілдері факультетінің
3-курс студенті

КІТАП - ЕҢ ҮЛКЕН ТӘРБИЕ ҚҰРАЛЫ

Қай заманда болмасын, адамзат албында тұратын ұлы мұрат – саналы ұрпақ тәрбиелеу. Өскеген жас ұрпақтың рухани байлығын арттыруда ең үлкен тәрбие құралы – кітап екені көпке мәлім.

Досжан Балабекұлының фотосы

Шекспир: «Кітап маған тақтан да қымбат» деген екен. Бұл сөзден түйер ойымыз адамға жан азығы, рухани байлығы тек кітап арқылы беріlmек.

Елбасы Н.Ә. Назарбаев: «XXI ғасыр – мәдениеттің, ғылым мен білімнің ғасыры. Бар білімнің қайнар көзі – кітапта», – деген болатын. Осы орайда білім алушы жастарымыздың кітап оқуға деген қызығушылықтарын арттыру, оның рухани құндылықтарын ұғындыру және тілдік қорын дамыту мақсатында ҚазҰУ-да жүзеге асырылып жатқан «100 кітап» жобасы игі бастама болып отыр.

Әрине, кітап таңдап оқи білу, түйгенінді өмірлік қажетіне жарата білу – әрбір оқырман қауымның білігі мен білімін, пайым-парасатын айқындайтын алғышарттардың бірі.

«Адамзат баласының алдында үш айғақты зор міндет тұр: бірі - бейбітшілікті, екіншісі - руханиятты, үшіншісі - табиғатты қорғау һәм сақтап қалу. Бұлардың қай-қайсысы да біздің тіршілігіміздің басты бағдары. Бір-бірін толықтыратын ұғымдар. Осы үш бастауға Қазақстанның ғана емес, бүкіл әлемнің болашағы байлаулы», – деп Н.Ә. Назарбаев айтпақшы, адамзат баласының өмір сүруіне қажет осы үш фактор болып табылады. Мұның ішінде, әсіресе, руханият – ең маңыздысы. Рухани азық жинап, кітаппен дос болған жастарымыздың ой-өрісі кең, сөз мәдениеті жоғары, саналы, жан-жақты болып тәрбиеленері сөзсіз.

Кітап – тәрбие құралы. Жалпы, әлемдегі кез келген халықты алып қарасақ та, ең алдымен, тәлім-тәрбиеге, білімге, адамгершілікке үндейді, болашақ ұрпақтың өн бойына рухани азық сіңіруге тырысады. Өйткені тәлім-тәрбиенің,

адамгершілік қасиеттердің адам өмірінде алар орны ерекше.

Міне, осы орайда «100 кітап» жобасы аясында заң факультеті, кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасының оқытушы-профессорлық құрамы факультет студенттеріне оқу жылының әр аптасында қазақ халқының сонау XV ғасырдағы Асан Қайғы, Қазтуған жыраудан бастап, Абай Құнанбаев, Мұхтар Әуезов, Шәкәрім Құдайбердіұлы, өткен ғасырдың сом тұлғалары – Мұқағали Мақатаев, Сәбит Мұқанов, Әзілхан Нұршайықов, Фариза Оңғарсынова, Қадыр Мырза Әлі, сондай-ақ бүгінгі күннің ел мойындаған тұлғалары – Мұхтар Шаханов, Нұрлан Оразалин, Нұрсұлтан Назарбаевтың құнды шығармаларымен қайта қауыштырып, ақындар жырын жатқа айтқызып, әр шығарманың құндылығын дәріптеу арқылы білімпаз ұрпаққа рухани дұрыс бағыт-бағдар көрсетіп, жастарды адамгершілікке, ізгілікке, отансүйгіштікке тәрбиелеуді өздерінің негізгі парызы санайды.

Кезінде атақты ғұлама ғалым, әлемнің екінші ұстазы атанған Әбу Насыр әл-Фараби: «Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы», – деген болатын. Осыны ескерсек, болашақ ұрпақ тәрбиелеуде, алдымен, дұрыс бағыт-бағдар, ұлттық тәлім, өнегелі тәрбие беру ұстаз атаулының басты парызы болмақ. Білім алушы жастарды тәрбиелеуде халқымыздың рухани қазынасын қайта жаңғыртып, жаңаша көзқарас тұрғысынан қарап, «100 кітап» жобасының бастамасымен әр аптада оқылған шығармаларды талдау барысында оның мәні мен мазмұнының қоғам мен жастар үшін маңыздылығын ұғындыру – негізгі

дiттеген мiндетiмiз.

Осы тұрғыдан келгенде жастарға iзгi тәрбие берудiң таптырмас құралы ретiнде қазақтың бас ақыны Абай Құнанбаевтың өлеңдерi мен кара сөздерiн ерекше атап өтуге болады. Абай шығармаларындағы бiлiм, ғылым, тәрбие мәселелерiн ұлттық тәрбие тұрғысынан қарастырып, оларды бүгiнгi күнде жастардың адами қасиеттерiн қалыптастырудың кәдесiне жаратуымыз тиiс.

Абай өлеңдерi мен кара сөздерiнiң кiм үшiн болса да, тәрбиелiк-тәлiмдiк мәнi зор, идеялық деңгейi жоғары. Ең алдымен ақын өз халқына өлеңдерi мен кара сөздерi арқылы ой салады, күллi оқырман қауымның көзiн ашып, прогреске шақырады.

Өткен тарихымыздың шынайы бейнесiн жасау – жалпы ұлттық бiрлiгiмiздiң, Қазақстан Республикасының мемлекеттiк байланысын қалыптастырудың, оның егемендiгiн нығайтудың, азаматтық пен отаншылдықты, ұлттық сананы тәрбиелеудiң ең басты факторларының бiрi. Тарих – халықтың зердесi, ол содан сусындап, әлеуметтiк шығармашылыққа, жарқын болашаққа бастайтын күш-қуат алады. Сондықтан да Абай мұраларындағы тәлiм-тәрбиелiк ой-пiкiрлер жас ұрпақ бойында адамгершiлiк, имандылық, т.б. қасиеттердi қалыптастырып дамытуға, қадiрлеуге, ұлттық мәдениеттi ұлықтауға зор ықпал етедi. Ұлттық мәдениетiмiздiң дамуына зор үлесiн қосқан ұлы дала ақыны, ағартушысы Абай Құнанбаевтың рухани мұрасын зерделеу ешқашан маңызын жоймақ емес.

Абай құндылығын, Абай мұрасын қайта жаңғыртып оқу арқылы ұрпақтан ұрпаққа баз қалпында жеткiзу бiздiң қолымызда.

Жазушы Ғабит Мүсiрепов: «Кiтап оқудан тыйылсақ, ой ойлаудан да тыйылар едiк», – деген екен. Олай болса, бiлiмнiң кiлтiн тек кiтаптан ғана табатындығымызды естен шығармайық. Мағжан Жұмабаев атамыз жырға қосқандай, «арыстандай айбатты, жолбарыстай қайратты» бiлiммен қаруланған жастарымызбен елiмiздiң болашағы жарқын болары анық.

А. МОЛДАҒАЛИЕВА,
С. ӘДІЛҒАЗЫ

кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасының оқытушысы

На факультетах КазНУ проходят торжественные мероприятия по случаю вручения дипломов выпускникам университета

Астана қаласының туған күні жақындап келеді. Алаш жұрты 6 шілдеде әлем сүйсінген, келбеті көз тартар Астанамыздың он жетінші туған күнін тойламақ.

Ел жүрегі – Астана

Тәуелсіздік туы көгімізде желбіреген күннен бастап, еліміз үшін жаңа тарихтың басталғаны белгілі. 1998 жылдан 2008 жылға дейін астананың туған күні 10 маусымда тойланып келді. Ал, 2008 жылдан бастап шілденің 6 жұлдызына ауыстырылды.

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың сындарлы саясатының арқасында сахара төсінде әлемдік деңгейдегі астаналармен бәсекеге түсе алатындай осы заманғы үздік мегаполис қалыптасты. 1999 жылдың шілдесінде Астана қаласы ЮНЕСКО-ның «Әсем қаласы» сыйлығымен марапатталды.

2002 жылы Евразияның кіндігі – Астананың төрінде Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың идеясымен елорданың символына айналған «Астана-Бәйтерек» монументі салынды. «Тамырым менің тереңде, жапырағым биікте» демекші, бұл монумент қазақ халқының тамыры тереңде жатқандығының нышаны іспеттес.

Әлемдік деңгейдегі кемеңгер көшбасшымыздың тәуелсіздігіміздің тұғыры биік болуы үшін жасап жатқан ерен еңбегі ұрпақ жадынан мәңгі өшпек емес. Бұған дәлел ретінде бас қаланың

ежелгі Есіл бойында канатын кең жайып, сәулетті де сәнді ордаға айналғандығын мақтан етуге болады.

Ел жүрегі – Астана, Жаңа қала, жас қала. Зәулім сәнді үйлері, Үлгі болған басқаға, – деп ақындарымыз жырлағандай, Астанамыз бүгінде көркею үстінде. Бұл – еліміз үшін үлкен жетістік. Қазақ елінің қарапайым да қонақжай халық екендігі әлемге мәшһүр. Тәңірім соған лайық бай да байтақ, дархан да әсем дала берген. Сонау «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» аталған жоңғар шапқыншылығында ержүрек батырларымыз елді жаудан қорғап, шешендеріміз, билеріміз бен хандарымыз азаттық үшін ұлы күресте елді болашаққа бастаған. Ендеше, осындай ерлеріміздің ерлігін бағалап, әрбір қазақ баласының жүрегі «елім, жерім» деп соқса екен дей келе, бүкіл Алаш жұртын Астана күнімен құттықтаймын!

Гүлжайна САЯҚБАЕВА,
журналистика факультетінің
2-курс студенті

ҒЫЛЫММЕН КИТІАЛЖАҢ АЯНАМ

Біз үшін осы жыл ғылыми жұмыспен айналысуда өз жемістерін берумен ерекшеленеді. Олай дейтін себебіміз, біздің ғылыми жұмысымыздың бағыты – қазіргі заман талабына сай баламалы энергия көздерін қолданудағы экологиялық таза, экономикалық тиімді жел энергиясын зерттеу.

Осыған орай еліміздегі және әлемдік жел энергиясына талдау жүргізу барысында Еуропа елдерінің жел энергиясын қолдану ұтымдылығы, энергия саласындағы үнемділігі қызықтыра түсті. «Мың естігеннен бір көрген артық» дегендей, көзбен көріп, нақты тәжірибе алмасуды мақсат еттік. Оның да сәті түскендей. Диссертациялық жұмысымызды нақты мәліметтермен толықтыру үшін Еуропа еліне, Нидерландыға жол тарттық. Лейден университетінде физика саласы бойынша танымал профессорлардан ғылыми кеңес алып, дәріс сабақтарына қатысып, курстан өттік. Құнды ғылыми еңбектерге толы кітапхана қорымен таныстық. Онда өзіміздің диссертациялық

жұмысымызға көптеген мәліметтер жинақтадық.

Лейден университеті XVI ғасырда Вильгельм ханзаданың тұсында бой көтерген. Оқу орнынан есімі әлемге әйгілі тұлғалар түлеп ұшқан. Ұлы математик Рене Декарт және атақты физик Альберт Энштейн оқыған бұл университеттен төрт Нобель сыйлығының иегері тәлім алған. Осындай танымал тұлғалар шыққан оқу орындарында және басқа да шетел оқу орындарында біліктілікті жетілдіруге жол нұсқаған Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа алғысымыз шексіз. Біз, магистранттар білім және ғылым саласында жасалып отырған игі бастамалар жалғасын таба отырып, еліміздегі ғылым саласының дамуына үлесін қоса бергей деген ниеттеміз.

Риза ШАЙМАРДАН,
Ардақ ЖАЙЛАУХАН,
физика-техникалық факультетінің
2-курс магистранттары

АЙДЫҢ МҰҢЫ

Қыз-жігіт көше бойын аралады,
Жарқырап тұрды түнгі қала бағы.
Айменен сырласатын ғашық жандар,
Бұл жолы мүлдем оған қарамады.

Болғандай қала нұры көңілге ермек,
Жасанды жарық сәуле сананы алды.
Ақындар айды сүйген, олар да үнсіз,
Бір мадақ жыр жазуға жарамды.

—Ақын жыр неге маған арнамады?
Түйсіксіз шабыттының бар ма бағы?
Өзгеріп бара жатқан тылсым заман,
Сан сәуле қара жерде қаумалады.

Ғашықтар қарамаған маған қалай?
Шіркін-ай, шын берілген жарандар-ай.
Елеусіз қалып қойса қасиетім,
Қалайша тұра берем алаңдамай?

Пенделер, ақылдылар, көрегендер,
Менсіз де жерді нұрға бөлегендер.
Бір сырлас табылмас па сендерсіз-ақ,
Мейлі енді ұмытыңдар, елемендер!

Солай деп нұр қаланы тастады да,
Өкпелеп Ай да кетті басқа қырға.
Қалада қалып қойды қалың адам,
Қарауға мұршасы жоқ аспанына.

Ай кетті, адам тұрмас иен далаға,
Иен дала түнек түнге енген, қара.
Сәулесін осы араға жаққан кезде,
Тіріліп кетпес пе екен өлген мола?!

Сондай бір тіршілігі жұтаң дала,
Ақ сәуле жан бергендей бұталарға.
Ақындай айға ұзақ қарап қалды,
Бұтада бұғып отқан үкі, қарға.

Солайша ай кезеді қу даланы,
Қу дала тағдырына мұңданады.
Қара бел қайысқандай қасіреттен,
Жазылмай жатты түйген мұң қабағы.

Таулар тұр қара аспанға бойын сермеп,
Жүйрік ай жетіп келмек, ойын бөлмек.
Ұйқыдан оятпақшы алыптарды,
Ентелеп, маза бермей —бейне тентек.

Ашудан ұрсатындай алып жартас,
Мазамды алмашы деп, ей, жүгірмек!
Ерке ай сонда дағы жақын келіп,
Тұрады тыным таппай тауға еркелеп.
Бірақта тау қабағын жібітпеді,
Қара тас — сезімі жоқ, көрдей жүрек.

Тау үнсіз,
Ай да үнсіз, үміт өлген,
Не қалды сенімдер мен үміттерден?!

Еш пенде,
Не ешбір жер елемеді,
Аспанның Ақ аруын күліп келген...

ӘМІР ТЕМІРДІҢ АҚЫРҒЫ ОЙЫ

Ей, тіршілік, соңғы күнім жетті ме?!
Менің дағы бастан бағым кетті ме?!
Мына заман, мен билеген бірталай,
Жақ болып тұр ерлікке емес, ептіге.
Соңғы күнім аяқтауға аз қалды,
(Бүгінгі күн сондай сызды, ызғарлы)
Мүмкін содан ауыр ойлар мазалап,
Тастай қатқан көңілімді қозғады.
Осы емес пе, ер жүректің тозғаны?!
Тарылғанын байқап тұрмын көгімнің,
Қу дүние, мәңгіліктей көріндің.
Ей, адамзат, қуана бер, той жасап!
Бүгінгі күн — менің соңғы өмірім...

Ойладым өткен күнді — белестерім,
Неге тек қара қан боп елестедің?!
Жас күнім — тым бақытты жақсы күнім,
Қайда олар, салтанатым, кеңестерім?!

Қайда олар, сұлу қыздар жайнаған күн,
Хас тұлпар қара ағашқа байлаған күн,
Іңірде сүйгеніммен жолығысып,
Жүрекке іңкәр сезім бойлаған күн.

Қайда олар шын бақытты ойлаған күн,
Өмірдің ләззатына тоймаған күн.
Бақшамда бұлбұл құсым сайраған күн,
Ел күліп, дұшпандарым жайраған күн.

Өзгеге көрсетпесін мына күнді,
Дүние, тозақ еттім жұмағыңды.
Жылаған, зар илеген жұрт өксігі,
Мазалап, тыншытпады құлағымды.

Өліктер мың сан жатқан даладағы,
Ойымнан солар бір сәт тарамады.
Кешегі мен жылатқан талай көздер,
Көрініп көз алдыма қадалады.

Әмір боп өткен күндер қараң қалды,
(Жалын нұр жабығардай жанардағы.)
Даңқымды, жеңісімді ойлап едім,
Дәл солар дұшпаным боп, жағамды алды.

Періште бала күнді ойлап едім —
Олар да қашқан жсаудай оралмады.
Әйгілі Тұран жұртым, қайран елім,
Бегіңнің халі бүгін бола алмады.

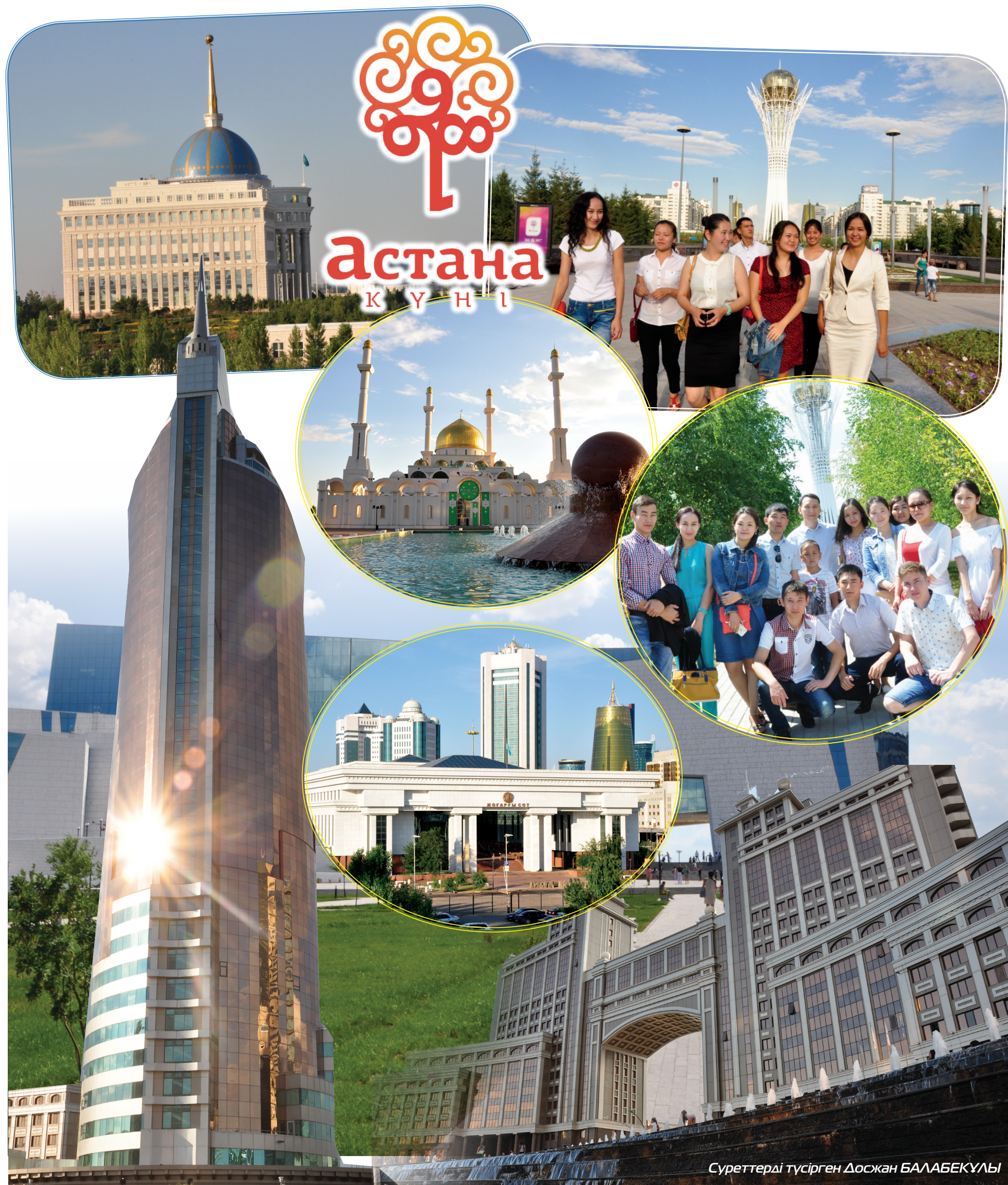
Сұм жүрек қорқынышын доғармады,
Көп қырғын көз алдымнан жоғалмады.
Тезірек ажал құрық тастаса екен,
Темірдің бұдан артық жоқ арманы.

Бүгін тұңғыш тыныштықты қаладым,
Ауыр ойлар, азғының боп барамын.
Көп пендеңді кешіре гөр, Жаратқан,
Аш қасқырдай үйіріммен таладым.

Дей алам ба, «тағы біраз өмір бер»
Кетеріңде дүние ыстық көрінер.
Мына менің құдіретті хандығым,
Енді кімнің құзырына берілер?

Енді кімдер есіне алар Әмірін?
Аяқтамақ даңқты хан дәуірін.
Адамзаттың әзірейілі атанған,
Әміріңді кеше алсаң, кеш, Тәңірім!..

Абдрахман Алмас,
география және табиғатты пайдалану
факультетінің бітіруші түлегі

Суреттерді түсірген Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық
университетінің
ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор м.а.: **Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА**
Жауапты хатшы – **Дариға АМАНКЕЛДИЕВА**
Тілшілер: **Ақмарал ҚҰАНЫШЕВА, Рүстем АБРАЕВ**
Дизайнер – **Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ**
Фототілшілер: **Талғатбек АСАНОВ, Азамат БУЛАТОВ**
Корректорлар: **Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Әйгерім ИМАНҒАЛИЕВА**

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71,
ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны:
377-33-30, ішкі: 11-94,
тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай:
kazuniver-gazeti@mail.ru

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп,
беттелді. "Бизнес-Информ" баспаханасында басылды
Тел.: 2-93-09-09

Бағасы келісім бойынша.

Таралымы 1000 дана
Тапсырыс №546

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.